

Domov>Vaše pravice>Žrtve kaznivih dejanj>Odškodnina>Uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja Uveljavljanje odškodnine zoper storilca kaznivega dejanja

Italija

Kako lahko uveljavljam odškodnino ali druga pravna sredstva/nadomestila zoper storilca kaznivega dejanja v sodnem postopku (kazenski postopek) in na koga moram nasloviti ta zahtevek?

Storilec mora žrtvi povrniti škodo. Člen 185 kazenskega zakonika določa, da je treba škodo povrniti za vsa kazniva dejanja, v skladu s pravili civilnega prava. Če je zaradi kaznivega dejanja nastala materialna ali nematerialna škoda, mora odškodnino plačati storilec in katera koli druga oseba, ki je na podlagi civilnega prava odgovorna za storilčeva dejanja. V skladu s civilnim pravom je škoda, povzročena s kaznivim dejanjem, eden od primerov, v katerih je morda treba plačati odškodnino za nematerialno škodo (člen 20159 civilnega zakonika).

Žrtev lahko izbira med dvema načinoma povrnitve utrepele škode.

Lahko se pridruži kazenskemu postopku kot civilna stranka, kar pomeni, da civilno tožbo vložijo v kazenskem postopku (*costituzione di parte civile*): ob koncu kazenskega postopka kazensko sodišče presodi o škodi in dodeli odškodnino, ali pa le ugotovi, da obstaja pravica do odškodnine, in stranko napoti na civilno sodišče, ki določi znesek odškodnine. Člen 74 zakonika o kazenskem postopku določa, da lahko katera koli oseba, ki je utrpela škodo zaradi kaznivega dejanja, ali njen dedič, v kazenskem postopku v skladu s členom 185 kazenskega zakonika vložijo civilno odškodninsko tožbo zoper obdolženca in katero koli osebo, odgovorno po civilnem pravu.

Po drugi strani lahko žrtev neposredno začne civilni postopek z vložitvijo zahteve za odškodnino pri rednem civilnem sodišču.

Razmerje med civilno tožbo in vlogo v kazenskem postopku ureja člen 75 zakonika o kazenskem postopku. Civilno tožbo, vloženo pri civilnem sodišču, je mogoče kadar koli prenesti v kazenski postopek, dokler civilno sodišče ne izda meritorne sodbe, tudi če se je zoper tako sodbo še mogoče pritožiti. V takem primeru se civilna tožba ustavi, kazensko sodišče pa odloči tudi o stroških civilnega postopka. Civilna tožba se nadaljuje pred civilnim sodiščem, če ni prenesena v kazenski postopek ali je bila vložena, ko civilne tožbe ni bilo več mogoče pridružiti kazenskemu postopku. Če se pri civilnem sodišču vložijo civilna tožba zoper stranko, ki je obdolženec v kazenskem postopku, po tistem, ko je bila civilna tožba pridružena kazenskemu postopku, ali po izdaji kazenske sodbe na prvi stopnji, se civilni postopek ustavi do izdaje pravnomočne kazenske sodbe, razen v primerih, ki jih določa zakon.

V kateri fazi kazenskega postopka moram predložiti zahtevek?

Civilno tožbo je mogoče pridružiti kazenskemu postopku do predhodne obravnave ali celo pozneje, do zaključka predhodnih faz, ki jih je treba na podlagi člena 484 zakonika o kazenskem postopku izvesti pred začetkom glavnega sojenja. Po tem civilne tožbe ni mogoče več pridružiti kazenskemu postopku. Če se civilna stranka pridruži kazenskemu postopku po poteku roka za poziv pričam, izvedencem in svetovalcem, ki je določen v členu 468(1) zakonika o kazenskem postopku, ta ne more uveljavljati pravice do predložitve seznama prič, izvedencev ali strokovnih svetovalcev. Ko se civilna stranka pridruži kazenskemu postopku, postane stranka v sojenju na prvi stopnji in na vseh pritožbenih stopnjah, razen če je izločena ali če se prostovoljno umakne. Civilna tožba, pridružena kazenskemu postopku, ugasne v dveh primerih: (1) državni tožilec, obdolženec ali stranka, odgovorna na podlagi civilnega prava, lahko vložijo vlogo, da se civilno stranko izloči (člen 80 zakonika o kazenskem postopku), ali pa sodišče na lastno pobudo kadar koli do začetka sojenja na prvi stopnji odredi izločitev civilne stranke (člen 81 zakonika o kazenskem postopku); (2) civilna stranka ali njen posebni zastopnik (*procuratore speciale*) lahko z ustno ali pisno izjavo kadar koli med postopkom izrecno umakne civilno tožbo; šteje se, da je bila civilna tožba molče umaknjena, če ni vložena nobena vloga ali je pri civilnem sodišču vložena tožba (člen 82 zakonika o kazenskem postopku).

Kaj lahko zahtevam v zahtevku in kaj moram navesti (skupni znesek in/ali posamezne izgube, izgubljeni dobiček in obresti)?

Na podlagi civilne tožbe, pridružene kazenskemu postopku, se lahko uveljavlja odškodnina za vsako škodo, materialno ali nematerialno, stroške zdravljenja, pravne pomoči, strokovno svetovanje in druge nastale dokumentirane stroške, če so nastali zaradi storjenega kaznivega dejanja.

Ali obstaja poseben obrazec za takšne zahtevke?

V italijanskem kazenskem postopku ne obstajajo uradni obrazci, izpolnjevati pa je treba naslednje zahteve.

Civilna stranka mora imeti pravno sposobnost (*capacità processuale*). Izjava, da se stranka želi pridružiti kazenskemu postopku kot civilna stranka, mora biti vložena pri vložišču zadevnega sodišča ali predložena na naroku; dopustna je, če vsebuje: (a) podatke o fizični osebi ali naziv združenja ali organa, ki zahteva pridružitve postopku kot civilna stranka, ter podatke o njihovem pravnem zastopniku; (b) podatke o obdolžencu, zoper katerega se vloga civilna tožba, ali druge osebne informacije za njegovo identifikacijo; (c) polno ime odvetnika, ki zastopa civilno stranko, in podatke o njegovem pooblastilu; (d) izjavo o razlogih za vložitev zahteve; (e) podpis odvetnika. Če izjava ni vložena na naroku, jo mora civilna stranka sporočiti drugim strankam in začne za vsako stranko veljati, ko je sporočilo o tem vročeno. Če na izjavi, da se civilna stranka želi pridružiti postopku, ni pooblastila odvetniku, ampak se priloži na drug način iz člena 100(1) in (2) zakonika o kazenskem postopku, ga je treba vložiti v vložišču ali predložiti na naroku skupaj z izjavo.

S katerimi dokazi moram podpreti svoj zahtevek?

V kazenskem postopku je civilna tožba stranska glede na postopek ugotavljanja nedolžnosti ali krivde obdolženca. Državno tožilstvo mora dokazati, da je obdolženec kriv. Civilna stranka pa lahko sodeluje pri postopku dokazovanja, zlasti v zvezi z dokazi o tem, kakšno poškodbo je utrpela, resnost poškodbe itd. V civilnem postopku ima na splošno dokazno breme žrtev, če gre za predložitev dokazov (npr. zdravniških potrdil) o resnosti poškodbe; lahko pa je tudi oproščena dokaznega bremena, če obstaja pravna domneva v žrtvino korist.

Ali lahko pred in/ali med postopkom dobim pravno pomoč? Ali lahko dobim pravno pomoč, če ne živim v državi, v kateri poteka postopek?

Pravna pomoč iz državnih sredstev je na voljo osebam, katerih letni prihodek ne presega določenega praga: dodeli se, če postopek poteka v Italiji, do nje pa so upravičeni državljani Italije in drugih držav. To vprašanje ureja predsedniška uredba št. 115/2002.

V katerih primerih bi kazensko sodišče zavrglo ali zavrglo moj zahtevek zoper storilca kaznivega dejanja?

V kazenskem postopku se civilni zahtevek ne prizna, če je obdolženec oproščen. Če je v predhodni preiskavi vložena zahteva za uporabo dogovorjene kazni (*richiesta di applicazione di pena*), se na naroku, ki sledi, vloga za pridružitve civilne stranke kazenskemu postopku ne sprejme. Prav tako take vloge o pridružitvi postopku ni mogoče vložiti na naroku, ki sledi zahtevi za uporabo dogovorjene kazni v postopku o ugovoru zoper sankcijo, izrečeno brez zaslišanja obdolženca (*opposizione a decreto penale*), ali o ugovoru zoper odredbo o takojšnjem izreku sodbe (*opposizione a decreto di giudizio immediato*). Zakon prav tako izrecno prepoveduje pridružitve civilne stranke kazenskemu postopku v drugih primerih, na primer pri sojenju mladoletniku.

Ali lahko zoper tako odločbo vložim pritožbo ali druga pravna sredstva?

Ob koncu sojenja, po izreku sodbe na prvi stopnji ali na pritožbeni stopnji, civilna stranka morda meni, da se v pravnomočni odločbi ni ustrezno upoštevala škoda, ki jo je utrpela, zato lahko sodbo izpodbija (spet prek svojega odvetnika), vendar le glede delov ali določb, ki se nanašajo na civilni odškodninski zahtevak. Z nadaljnjo sodbo se lahko sodba, izrečena na prvi stopnji, spremeni glede civilnih vidikov (in s tem glede odškodnine). S tako sodbo je mogoče odpraviti škodljive učinke sodbe glede odškodnine za škodo, ne vpliva pa na ugotovitve glede kazenske odgovornosti obdolženca: obdolženec, ki je bil za namene kazenskega prava spoznan za nedolžnega, velja za nedolžnega še naprej, tudi če je bila sodba spremenjena v korist civilne stranke. Tako odločitev kazenskega sodišča glede kazenske odgovornosti obdolženca ostane nedotaknjena, če oprostilno sodbo izpodbija le civilna stranka. S tem lahko nastane objektivni in oprijemljiv konflikt med ugotovitvami sodbe na prvi stopnji, s katero je obdolženec oproščen za namene kazenskega prava, ter ugotovitvami sodbe na pritožbeni stopnji, izdane na podlagi pritožbe civilne stranke, ki na podlagi istih dokazov odloči o odškodnini za škodo. To je izredno občutljivo in strokovno zahtevno vprašanje.

Če mi sodišče dodeli odškodnino, kako lahko zagotovim izvršitev sodne odločbe zoper storilca kaznivega dejanja in kakšno pomoč lahko dobim pri tem?

Na zahtevo civilne stranke in če obstajajo ustrezni razlogi, sodišče izda odredbo, s katero sta povrnitev škode in odškodnina za škodo začasno izvršljivi.

Odredba o začasnem prvem izplačilu (*provisionale*) je vedno takoj izvršljiva, jo lahko stranka izvrši v skladu z običajnimi pravili civilnega postopka.

Zadnja posodobitev: 24/02/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.